

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการหนีเรียนของนักเรียนมัธยมตอนต้น และตอนปลาย ในเขตเทศบาลนครหลวงเวียงจันทน์ โดยมี รายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยม ตอนต้น และตอนปลายในเขตเทศบาลนครหลวงเวียงจันทน์ ปีการศึกษา 2007 จำนวน 34,313 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การหากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการคำนวณทางสถิติ ใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane Taro. 1973 อ้างใน รังสรรค์ เสนาสิงห์. 2547 : 56) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

$$n = \frac{34,313}{1 + 34,313(0.05)^2}$$

$$n = 395$$

1.3 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่ม ตามระดับชั้น (Stratified Random

Sampling) โดยการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ในที่นี้ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 4 กลุ่มอำเภอ คือ จันทบุรี สีสัตนาท สีโคตรบอง และไชยเชษฐา ตามจำนวนสัดส่วนที่กำหนดไว้ในการเก็บรวบรวมผู้วิจัย ใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญซึ่งจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนตามแต่ละอำเภอที่กำหนดไว้ กล่าวคือเมื่อพบหน่วยตัวอย่างใดมีลักษณะตรงกับกลุ่มย่อยที่ต้องการก็ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ทันทีจนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.3.1 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างรวมของแต่ละอำเภอ (จันทบุรี สีสัตนาท สีโคตรบอง ไชยเชษฐา) คำนวณจากกลุ่มตัวอย่างรวม 395 คน ทั้งนี้เรียนและไม่เรียน เช่น อำเภอจันทบุรี มีนักเรียนรวม 10,561 คน กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 122 คน

1.3.2 จำนวนนักเรียนแต่ละระดับชั้นมัธยมศึกษา ในเขต อำเภอจันทบุรี ดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 (ม. 1) ในเขต อำเภอจันทบุรี รวมมี 1,727 คน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 20 คน

1.3.3 จำนวนตัวอย่างแต่ละโรงเรียน ชั้นเรียน และเพศ เช่น กลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 (ม. 1) ในเขตอำเภอจันทบุรี จำนวน 20 คน แบ่งตามเพศ จำนวน เพศหญิง 10 คน และ เพศชาย 10 (20/2) แบ่งตามชั้นเรียนจำนวน 1-2 คน (20/15) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากร นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครหลวงเวียงจันทน์

หน่วย : คน

สถานศึกษา	จำนวนประชากร								
	ม.1	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6	รวม		
	นักเรียน	นักเรียน	นักเรียน	นักเรียน	นักเรียน	นักเรียน	นักเรียน	โรงเรียน	
อำเภอจันทบุรี	1,727	1,766	1,913	1,719	1,700	1,736	10,561	15	
อำเภอสีโคตบอง	1,887	1,594	1,730	1,341	1,231	1,191	8,974	15	
อำเภอสีสัตตนาท	1,927	1,742	1,744	1,250	1,367	1,170	9,200	17	
อำเภอไชยเชษฐา	804	883	887	973	1,055	976	5,578	12	
							รวม	34,313	59

ตารางที่ 2 แสดงกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครหลวงเวียงจันทน์

หน่วย : คน

สถานศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง								
	ม.1	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6	รวม		
	นักเรียน	นักเรียน	นักเรียน	นักเรียน	นักเรียน	นักเรียน	นักเรียน	โรงเรียน	
อำเภอจันทบุรี	20	20	22	20	20	20	122	15	
อำเภอสีโคตบอง	22	18	20	15	14	14	103	15	
อำเภอสีสัตตนาท	22	20	20	14	16	13	105	17	
อำเภอไชยเชษฐา	9	10	10	11	12	11	63	12	
							รวม	395	59

ตารางที่ 3 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ และชั้นเรียนของนักเรียนมัธยมตอนต้นและมัธยม
ตอนปลาย ในเขตเทศบาล นครหลวงเวียงจันทน์

หน่วย : คน

สถานศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ และ ชั้นเรียน													รวม	
	ม.1		ม.2		ม.3		ม.4		ม.5		ม.6		นักเรียน	โรงเรียน	
	นักเรียน		นักเรียน		นักเรียน		นักเรียน		นักเรียน		นักเรียน				
	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ			
อำเภอ จันทบุรี	10	10	10	10	11	11	10	10	10	10	10	10	122	15	
อำเภอ สีโคตบอง	11	11	9	9	10	10	7	8	7	7	7	7	103	15	
อำเภอ สีสัตตนาท	11	11	10	10	10	10	7	7	8	8	7	6	105	17	
อำเภอ ไชยเชษฐา	3	3	5	5	5	5	5	6	6	6	6	5	63	12	
	รวม												395	59	

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักเรียน
 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการหนีเรียน
 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการป้องกันการหนีเรียน

การหนีเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับผลการเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check List) และ กรอกข้อมูล (Fill In) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 1,2,3,4

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการหนีเรียน

2.1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ อาชีพของบิดา มารดา สถานภาพสมรสของบิดา มารดา และการคบเพื่อน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check List) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 5,6,7,10

2.2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการหนีเรียน ของนักเรียน ที่ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่าของ ริเคิร์ท (R.A Likert) ลักษณะแบบสอบถาม จะประกอบด้วยคำถาม จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ข้อ 8,9 ลักษณะการวัดเป็นมาตราวัดประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับการหนีเรียน	การแปลผล
10 ครั้งขึ้นไปต่อเดือน	หนีเรียนมากที่สุด
7-9 ครั้ง ต่อเดือน	หนีเรียนมาก
4-6 ครั้ง ต่อเดือน	หนีเรียนปานกลาง
1-3 ครั้ง ต่อเดือน	หนีเรียนน้อย
0 ต่อเดือน	ไม่หนีเรียน

2.3 เป็นแบบวัดความอบอุ่นในครอบครัว และความสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิด

เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดของ ศรีรัตน์ รัชญกุลสังจา (2542: 107) ลักษณะแบบสอบถามจะประกอบด้วยคำถาม จำนวน 16 ข้อทั้งด้านบวกและด้านลบ ทางด้านบวก ได้แก่ข้อ 1,2,3,4,5,6,8,9,10,13,15,16 และด้านลบ ได้แก่ข้อ 7,12,14 ลักษณะการวัดเป็นมาตราวัด ประเมินค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับ ดังนี้

ทำเป็นประจำ หมายถึงข้อความประโยคนั้น ผู้ตอบทำสม่ำเสมอทุกครั้งหรือได้รับกระทำอย่างสม่ำเสมอ เกณฑ์การให้คะแนน 3 คะแนน สำหรับข้อความที่เป็นบวกและเป็นข้อความในทางที่ถูกต้องและจะ ให้ 1 คะแนน สำหรับข้อความ ที่เป็นลบและเป็นข้อความในทางที่ไม่ถูกต้อง

ทำเป็นบางครั้ง หมายถึง ข้อความในประโยคนั้น ผู้ตอบเคยทำเป็นบางครั้งหรือได้รับกระทำเป็นบางครั้ง ให้คะแนน 2 คะแนน ในข้อความที่เป็นทั้ง ทางบวก และทางลบ

ไม่เคยทำ หมายถึง ข้อความในประโยคนั้น ผู้ตอบไม่เคยทำเลย หรือ ไม่เคยได้รับกระทำเลย เกณฑ์การให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อความที่เป็นบวกและ เป็นข้อความในทางที่ถูกต้องและให้ 3 คะแนนสำหรับข้อความที่เป็นลบ และเป็นข้อความในทางที่ ไม่ถูกต้อง

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปเป็นปลายเปิด ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถให้ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหา

3. ขั้นตอนในการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างและปรับปรุงแบบสอบถาม สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และหลักการจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนสภาพปัญหาสังคมในปัจจุบัน

3.2 กำหนด เนื้อหา ความคิด และขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3.3 ปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบทดสอบ

3.4 นำแบบสอบถาม เสนอต่อคณะผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการที่ปรึกษา จำนวน 2 ท่าน คือ ท่านอาจารย์ คำอู่ สักลอกคำ อติตหัวหน้ากรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษา

เกี่ยวกับหน่วยงานสามัญศึกษาของ องค์การ UNICEF Vientiane, Lao PDR และ ท่านอาจารย์บุญยอด วอลละบุค รองหัวหน้าแผนกสามัญศึกษา ศักยานครหลวงเวียงจันทน์ เพื่อตรวจแก้ไขความเหมาะสม ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โครงสร้าง ส่วนวนภาษาที่ใช้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.5 นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) ใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในเขตเทศบาลนครหลวงเวียงจันทน์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.6 แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการ รวบรวม ข้อมูลในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 จัดเตรียมแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 395 ชุด

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือที่ทำขึ้นจากหน่วยงานต้นสังกัด คือ UNICEF Vientiane, Lao P.D.R ถึงกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขออนุมัติในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยจะนำหนังสือ ไปเสนอต่อ หัวหน้าแผนกศึกษานครหลวงเวียงจันทน์ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากสถานศึกษาที่กำหนด คือ มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายใน เขตเทศบาลนครหลวงเวียงจันทน์

4.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตามวัน เวลา ที่ผู้วิจัยกำหนด

4.4 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์และให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบสอบถาม แต่ละฉบับที่ได้ไปวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

มีขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

5.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 ในการแปลผลใช้เกณฑ์ ดังนี้

5.2.1 ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ของ ดร. รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551:186 ในการแปลผล ค่าเฉลี่ยและค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	น้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	ปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	มาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด

5.2.2 ความสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิดการวัดระดับความสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิดในแต่ละด้าน ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ของ สมพักตร์ เหล็กสูงเนิน, 2543 : 26-27 ดังนี้

1. ผู้มีระดับความสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิดสูง หมายถึง ผู้มีคะแนนมากกว่า ร้อยละ 75 ขึ้นไป

2. ผู้มีระดับความสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิดปานกลางหมายถึงผู้มีคะแนน อยู่ระหว่างร้อยละ 50 – 74

3. ผู้มีระดับความสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิดต่ำ หมายถึง ผู้มีคะแนน น้อยกว่าร้อยละ 50

5.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา จำนวน 7 ข้อ ค่าคะแนน รวม 21 คะแนน

1. ระดับความสัมพันธ์สูงคือผู้ตอบที่ได้คะแนน 15.70 ขึ้นไป

2. ระดับความสัมพันธ์ปานกลางคือผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนระหว่าง 10.50 – 15.69

คะแนน

3. ระดับความสัมพันธ์ต่ำคือผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยกว่า 10.50 คะแนน

5.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนโรงเรียนและครู จำนวน 5 ข้อ ค่าคะแนน รวม 15

คะแนน

1. ระดับความสัมพันธ์สูงคือผู้ที่ตอบที่ได้คะแนน 11.30 ขึ้นไป

2. ระดับความสัมพันธ์ปานกลางคือผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนระหว่าง 7.50 - 11.29

คะแนน

3. ระดับความสัมพันธ์ต่ำคือผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยกว่า 7.50 คะแนน

5.2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและเพื่อน จำนวน 4 ข้อค่าคะแนน รวม 12

คะแนน

1. ระดับความสัมพันธ์สูงคือผู้ที่ตอบที่ได้คะแนน 9.0 ขึ้นไป

2. ระดับความสัมพันธ์ปานกลางคือผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนระหว่าง 5.80 – 8.90

คะแนน

3. ระดับความสัมพันธ์ต่ำคือผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยกว่า 5.80 คะแนน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.3.1 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

ตามวิธีของครอนบาค และวิธีของ KR-20 คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson)

5.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เพื่อหาตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการหนีเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษา เป็นตัวแปรตามและปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อตัวแปรตามเป็นตัวแปรทำนายด้วยการวิเคราะห์ ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธีเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการความถดถอย ในขั้นตอนเดียว (วิธี Enter) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีรูปสมการดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบหรือค่าจริง

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + \dots + b_{11}X_{11}$$

เมื่อ

Y = พฤติกรรมการหนีเรียน

a = ค่าคงที่ (Constant Term)

$b_1, b_2, b_3, \dots, b_{11}$ = ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient)

$X_1, X_2, X_3, \dots, X_{11}$ = คะแนนดิบของตัวแปรอิสระ

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = B_1Z_1 + B_2Z_2 + B_3Z_3 + \dots + B_{11}Z_{11}$$